

СХІДНИЙ ВПЛИВ НА ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА

Носачов С.А., 044, історичний факультет, СумДПУ

На початку ХХІ ст. "нова" Україна зіткнулася з проблемою української ідеї, яка б об'єднала народ і сприяла гармонійному розвитку держави. З'явилося безліч пропозицій з цього приводу, найбільший відгук серед яких знайшла ідея повернення та відтворення козацьких традицій. Цією нелегкою справою зайнявся особисто Президент України. Козацтво знову стало актуальним. Але постає питання: чи були козаки явищем суто українським?

Безумовно цими питаннями переймалися корифеї історичної науки, такі як: М.Грушевський, М.Костомаров, В.Антонович, Д.Яворницький. Всі вони мали різні точки зору і, водночас, всі погоджувались з тим, що козаки мають багато спільного зі своїми сусідами – татарами. Але крім самого слова "козак", зовнішнього вигляду та способу ведення війни козаками нічого спільного більше не помічається.

Козацтво як феномен всієї Східної Європи і як корпоративна ідеологія мало ряд особливостей і суперечностей, серед яких найбільшого резонансу набула теза про "лицарство зі східним обличчям" [3]. Адже на початку свого існування мало хто відрізняв козаків-українців та козаків-татар. Єдиною суттєвою відмінністю між ними була релігія, яка і стала основним розколюючим фактором.

Ввібравши в себе усе найкраще, що мали сусіди перших козаків по Дикому Полю, відбувся процес творчої модифікації східних елементів, тому сьогодні досить важко відокремити власне автентичне від запозиченого. Жива і донині ідея козацького передмур'я від мусульманського світу не повинна затуляти факт проникнення східної традиції в козацьке середовище [1].

Козацтво засвоювало східну культуру не лише на рівні обрядів, але й на рівні ідей, тому необхідно переглянути і спеціально дослідити східний вплив на лицарів України.

Література

1. Голенко О. Лук та рушниця в лицарській символіці українського козацтва: парадокси козацької ідеології і проблеми східного впливу // *Mediaevalia Ucrainica: Ментальність та історія ідеї*. – 1998. - №5. – С. 93-111.
2. Запорожці: До історії козацької культури. – К.: Мистецтво, 1993. – 400 с.
3. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. – К.: Часопис "Критика". – 2005. – 581 с.

Наук. кер. – доц. Лебідь А.Є.